

2. Ανθρώπινοι πόροι και κοινωνικές πολιτικές

ΚΕΠΕ, Οικονομικές Εξελίξεις, τεύχος 61, 2026, σσ. 33-41

2.1. Πρόσφατες εξελίξεις σε βασικά μεγέθη της αγοράς εργασίας

Ιωάννης Χολέζας

2.1.1. Εισαγωγή

Οι θετικές επιδόσεις της αγοράς εργασίας συνεχίστηκαν και το δεύτερο τρίμηνο του 2026, με αύξηση της απασχόλησης, υποχώρηση της ανεργίας και ενίσχυση της μισθωτής εργασίας. Ωστόσο, η εικόνα παραμένει σύνθετη: η επιβράδυνση του ετήσιου ρυθμού δημιουργίας νέων θέσεων, οι σημαντικές διαφοροποιήσεις μεταξύ φύλων, ηλικιών, υπηκοοτήτων και περιφερειών, καθώς και οι μεταβολές στην κλαδική και εκπαιδευτική σύνθεση της απασχόλησης αναδεικνύουν επίμονες αδυναμίες. Παράλληλα, η αύξηση των κενών θέσεων δεν συνοδεύεται κατ' ανάγκην από αντίστοιχη βελτίωση της ποιότητας της εργασίας ή του εισοδήματος από εργασία. Συνοπτικά, η αγορά εργασίας βελτιώθηκε στους συνολικούς δείκτες, αλλά η βελτίωση ήταν βραδύτερη, άνιση και δεν μεταφράζεται σε ευρεία αποκατάσταση της αγοραστικής δύναμης.

2.1.2. Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Απασχόληση

Τα βασικά δεδομένα για την απασχόληση παρουσιάζονται εν συντομία στον Πίνακα 2.1.1. Οι απασχολούμενοι το δεύτερο τρίμηνο του 2026 (2026Q2) αυξήθηκαν σε τριμηνιαία βάση κατά 142,2 χιλ. άτομα (ή 3,3%) και σε ετήσια βάση κατά 27,6 χιλ. άτομα (ή 0,6%), αντανακλώντας τις εντονότερες βραχυχρόνιες διακυμάνσεις λόγω της έντονης εποχικότητας της οικονομικής δραστηριότητας, ειδικά σε κλάδους όπως ο τουρισμός και οι κατασκευές, αλλά

και ο πρωτογενής τομέας. Η ετήσια μεταβολή, αν και θετική, είναι σημαντικά μικρότερη της περιόδου 2024Q2-2025Q2, όταν οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν κατά 59 χιλ. (ή 1,4%). Το στοιχείο αυτό αξίζει ιδιαίτερης προσοχής, διότι δείχνει επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της απασχόλησης.

Η ετήσια αύξηση τροφοδοτήθηκε κυρίως από την αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων γυναικών, οι οποίες αυξήθηκαν κατά 20,8 χιλ. (ή 1,1%), περίπου τρεις φορές περισσότερο από τους απασχολούμενους άνδρες. Αντίστοιχα, ισχυρή αύξηση εμφάνισαν οι νέοι ηλικίας 15-29 ετών, καθώς ο αριθμός τους αυξήθηκε κατά περίπου 18,4 χιλ. Από την άλλη πλευρά, οι απασχολούμενοι άνω των 29 ετών αυξήθηκαν μόλις κατά 9,1 χιλ. Σε απόλυτους αριθμούς η διαφορά είναι περιορισμένη. Αν, όμως, ληφθεί υπόψη το πλήθος των ήδη απασχολούμενων, τότε η αύξηση αυτή των νέων αντιστοιχεί σε 3,1% και είναι περισσότερο από 15 φορές μεγαλύτερη από εκείνη των απασχολούμενων άνω των 29 ετών (0,2%). Οι απασχολούμενοι ξένης υπηκοότητας περιόρισαν σε ετήσια βάση την αύξηση της απασχόλησης, καθώς μειώθηκαν κατά 97,9 χιλ. άτομα, όταν οι απασχολούμενοι με ελληνική υπηκοότητα αυξήθηκαν κατά 125,5 χιλ. άτομα. Συνεπώς, η καθαρή ετήσια αύξηση της απασχόλησης συνδέεται κυρίως με την αύξηση των απασχολούμενων γυναικών, νέων και ατόμων ελληνικής υπηκοότητας.

Το ποσοστό απασχόλησης διαμορφώθηκε στο 49,1% για τα άτομα άνω των 15 ετών και αντιστοιχεί σε περίπου 4,41 εκατ. άτομα. Το 57% των ανδρών απασχολούνταν το δεύτερο τρίμηνο του 2026, με τον συνολικό αριθμό να φτάνει τα 2,47 εκατ. άτομα, έναντι ποσοστού 41,8% των γυναικών (ή 1,94 εκατ.). Το ποσοστό αυτό είναι χαμηλό σε σύγκριση με άλλες ευρωπαϊκές χώρες¹. Σε ετήσια βάση το ποσοστό απασχόλησης και για τα δύο φύλα κατέγραψε μικρές αυξήσεις (0,3 εκατοστιαίες μονάδες οι άνδρες και 0,5 εκατοστιαίες μονάδες οι γυναίκες). Αντίστοιχα, οι απασχολούμενοι νέοι 15-29 ετών έφτασαν τα 618,3 χιλ. άτομα οδηγώντας το ποσοστό απασχόλη-

1. Σύμφωνα με τα δεδομένα της Eurostat, το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων 15-74 ετών το 2026Q2 ήταν 56,5% στην Ελλάδα και 62,1% στην ΕΕ27. Η χώρα μας μειώνει την ψαλίδα από τον μέσο όρο της ΕΕ27 μόνο στην κατηγορία 25-54 ετών (79,6% έναντι 82,9%), διότι εκεί δεν έχουν επίδραση οι σπουδές και η πρόωγη συνταξιοδότηση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.1 Δεδομένα απασχόλησης 2026Q2 και ετήσιες μεταβολές (2025Q2-2026Q2)

	Σύνολο	Άνδρες	Γυναίκες
Αριθμός απασχολούμενων (σε χιλ.)			
15+	4.414,4	2.474,2	1.940,1
15-29	618,3	339,0	279,3
30+	3.796,0	2.135,2	1.661,0
15+ ελληνικής υπηκοότητας	4.377,9	2.450,3	1.927,6
15+ ξένης υπηκοότητας	36,5	24,0	12,5
Ετήσια μεταβολή αριθμού απασχολουμένων (σε χιλ.)			
15+	27,6	0,8	20,8
15-29	18,4	15,2	3,2
30+	9,1	-8,7	17,8
15+ ελληνικής υπηκοότητας	125,5	63,9	61,6
15+ ξένης υπηκοότητας	-97,9	-57,2	-40,8
Ποσοστό απασχόλησης (%)			
15+	49,1	57,0	41,8
15-29	37,8	40,4	34,9
30+	51,7	60,9	43,2
15+ ελληνικής υπηκοότητας	49,1	56,8	41,9
15+ ξένης υπηκοότητας	56,6	80,8	35,9

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΚΕΠΕ.

σης στο 37,8%², ήτοι 0,6 εκατοστιαίες μονάδες υψηλότερο από το 2025Q2. Το ποσοστό απασχόλησης για τα άτομα άνω των 29 ετών πλησίασε το 52% (51,7%) σημειώνοντας ετήσια αύξηση κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες, ενώ ο αριθμός των απασχολουμένων άγγιξε τα 3,8 εκατ. άτομα. Σημαντικά υψηλότερο ήταν το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ξένης υπηκοότητας στη χώρα έναντι εκείνων με ελληνική υπηκοότητα (56,6% έναντι 49,1%). Και εδώ το φύλο έχει σημασία. Οι άνδρες με ξένη υπηκοότητα εργάζονταν σε ποσοστό 80,8%, 24 ολόκληρες εκατοστιαίες μονάδες συχνότερα από εκείνους με ελληνική υπηκοότητα, ενώ οι γυναίκες αλλοδαπές (35,9%) εργάζονταν λιγότερο συχνά από τις γυναίκες με ελληνική υπηκοότητα (41,9%). Παρά το ότι το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων ξένης υπηκοότητας παρέμεινε υψηλότερο από το αντίστοιχο των Ελλήνων υπηκόων, η έντονη ετήσια υποχώρησή του αποτελεί αξιοσημείωτη μεταβολή, η οποία συνδέεται κυρίως με την εξέλιξη της απασχόλησης των αλλοδαπών γυναικών.

Απασχόληση: κλάδος οικονομικής δραστηριότητας

Ένα εύλογο ερώτημα που προκύπτει μετά τη διαπίστωση ότι η απασχόληση επεκτάθηκε τον τελευταίο χρόνο είναι σε ποιους κλάδους δημιουργήθηκαν οι νέες θέσεις. Έχει σημασία αν οι νέες θέσεις δημιουργήθηκαν πρωτίστως σε παραδοσιακούς κλάδους ή οφείλονται στην επέκταση οικονομικών δραστηριοτήτων που θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην αλλαγή των κινητήριων δυνάμεων της ελληνικής οικονομίας, με άλλα λόγια στην αλλαγή του παραγωγικού προτύπου. Σε ετήσια βάση (2025Q2-2026Q2) η απασχόληση αυξήθηκε σε 15 από τους 21 κλάδους οικονομικής δραστηριότητας (Πίνακας 2.1.2). Σε απόλυτους αριθμούς οι περισσότερες θέσεις εργασίας χάθηκαν στον κλάδο *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών* (70,2 χιλ.), ενώ οι περισσότερες νέες θέσεις δημιουργήθηκαν στον κλάδο *Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών* (57,8 χιλ.). Η πολύ μεγάλη αύξηση στον κλάδο πρέπει να ερμηνεύεται με προσοχή, λόγω του ετερογενούς χαρα-

2. Το ποσοστό απασχόλησης των νέων 15-29 ετών είναι παραδοσιακά χαμηλό λόγω σπουδών και συχνής παράτασης αυτών πέρα από τη θεσμοθετημένη διάρκεια.

κτήρα του κλάδου και του σχετικά περιορισμένου αρχικού μεγέθους του. Σημαντικές απώλειες κατέγραψε για ακόμη ένα έτος ο πρωτογενής τομέας, με τις απώλειες να φτάνουν τις 31,4 χιλ. θέσεις εργασίας, αλλά και οι κλάδοι της *Εκπαίδευσης* (27,5 χιλ.) και των *Κατασκευών* (14,9 χιλ.). Αντίθετα, σημαντική συνεισφορά στη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης είχαν οι κλάδοι *Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας* (28,8 χιλ.) και *Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες* (16,3 χιλ.).

Αν λάβει κάποιος υπόψη το μέγεθος του κάθε κλάδου, η μεγαλύτερη μείωση το τελευταίο έτος καταγράφεται στα *Ορυχεία και λατομεία* (40%) και στις *Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και*

φορέων (29,6%), όμως πρόκειται για δύο εξαιρετικά μικρούς κλάδους (βλ. μερίδιο στην τελευταία στήλη του Πίνακα 2.1.2). Μεταξύ των μεγαλύτερων κλάδων, μειώσεις πάνω από 7% στον αριθμό των απασχολούμενων καταγράφηκαν στον *πρωτογενή τομέα* (7,6%), τις *Κατασκευές* (7,4%), το *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών* (9,2%) και την *Εκπαίδευση* (7,5%). Ως αποτέλεσμα των μεταβολών στον αριθμό των εργαζομένων, το μερίδιο κάθε κλάδου στη συνολική απασχόληση άλλοτε αυξάνεται και άλλοτε μειώνεται. Ο κλάδος *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών*, ο μεγαλύτερος εργοδότης στην ελληνική οικονομία, κατέγραψε τη μεγαλύτερη μείωση από

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.2 Απασχόληση κατά μονοψήφιο κλάδο, 2026Q2

	2026Q2 (χιλ.)	Δ(ετήσια) (χιλ.)	Δ(ετήσια) (%)	2026Q2 Μερίδιο (%)
A. Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	380,5	-31,4	-7,6	8,6
B. Ορυχεία και λατομεία	4,2	-2,8	-40,0	0,1
Γ. Μεταποίηση	438,1	9,0	2,1	9,9
Δ. Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού και κλιματισμού	49,3	7,8	18,8	1,1
Ε. Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης	44,4	10,0	29,1	1,0
ΣΤ. Κατασκευές	185,6	-14,9	-7,4	4,2
Ζ. Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών	689,7	-70,2	-9,2	15,6
Η. Μεταφορά και αποθήκευση	237,7	2,3	1,0	5,4
Θ. Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και εστίασης	440,4	5,5	1,3	10,0
Ι. Ενημέρωση και επικοινωνία	119,4	12,5	11,7	2,7
Κ. Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	89,6	-0,1	-0,1	2,0
Λ. Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	18,4	5,7	44,9	0,4
Μ. Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες	328,7	16,3	5,2	7,4
Ν. Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	113,9	3,3	3,0	2,6
Ξ. Δημόσια διοίκηση και άμυνα. Υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση	348,7	2,1	0,6	7,9
Ο. Εκπαίδευση	336,8	-27,5	-7,5	7,6
Π. Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας	318,2	28,8	10,0	7,2
Ρ. Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	79,0	8,8	12,5	1,8
Σ. Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	153,5	57,8	60,4	3,5
Τ. Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	29,8	4,0	15,5	0,7
Υ. Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	1,9	-0,8	-29,6	0,0

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΚΕΠΕ.

17,3% το 2025Q2 σε 15,6% το 2026Q2. Αντίστοιχα, τη μεγαλύτερη αύξηση κατέγραψε ο κλάδος Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, καθώς το μερίδιό του αυξήθηκε σε ένα έτος κατά 1,3 εκατοστιαίες μονάδες. Παρά τις αξιοσημείωτες μεταβολές σε επιμέρους κλάδους, η συνολική κλαδική σύνθεση της απασχόλησης δεν φαίνεται να μεταβλήθηκε ουσιαστικά μέσα σε ένα έτος.

Απασχόληση: περιφέρεια

Ένα ακόμη εύλογο ερώτημα είναι σε ποιες γεωγραφικές περιοχές δημιουργήθηκαν οι νέες θέσεις. Είναι πολύ διαφορετικό οι νέες θέσεις να δείχνουν αλλαγή του προτύπου συγκέντρωσης της οικονομικής δραστηριότητας στα μεγάλα αστικά κέντρα αντί διατήρησής του και αποδυνάμωσης της περιφέρειας. Τα διαθέσιμα στοιχεία δεν υποδεικνύουν τέτοια μεταβολή. Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού αποκαλύπτει ότι οι απασχολούμενοι αυξήθηκαν σε εννέα από τις δεκατρείς περιφέρειες της χώρας. Η μεγαλύτερη αύξηση θέσεων εργασίας καταγράφηκε στην Κεντρική Μακεδονία (29 χιλ.), η οποία ήταν μεγάλη για το μέγεθος της περιφέρειας, ουσιαστικά η μέγιστη μεταξύ των περιφερειών (4%). Ακολούθησε η Στερεά Ελλάδα με ετήσια αύξηση απασχολούμενων που έφτασε το 3,8% και η οποία μεταφράζεται σε 8,2 χιλ. νέες θέσεις. Ο μεγαλύτερος εργοδότης, η περιφέρεια Αττικής, πρόσθεσε μόλις 5,2 χιλ. νέες θέσεις εργασίας. Πρόκειται για πολύ μικρή αύξηση αναλογικά με το μέγεθος της (0,3%). Σε αντιδιαστολή, η μεγαλύτερη μείωση θέσεων απασχόλησης καταγράφηκε στο Νότιο Αιγαίο: άγγιξε τις 15,4 χιλ. και αντιστοιχεί σε μείωση 10,1%. Ακολουθούν τα Ιόνια νησιά με 4 χιλ. θέσεις λιγότερες σε σύγκριση με το 2025Q2, που αντιστοιχούν σε ετήσια μείωση 4,6%. Παρ' όλα αυτά, αν διευρύνει κάποιος την περίοδο εξέτασης, π.χ., σε 2022β-2026Q2³, παρατηρεί ότι η γεωγραφική σύνθεση της απασχόλησης δεν έχει αλλάξει ουσιαστικά, καθώς τα μερίδια κάθε περιφέρειας έχουν παραμείνει σχεδόν σταθερά. Η μεγαλύτερη μείωση σημειώθηκε στην Αττική (0,6 εκατοστιαίες μονάδες) και η μεγαλύτερη αύξηση στην Κεντρική Μακεδονία (0,7 εκατοστιαίες μονάδες). Επομένως, δύσκολα μπορεί κανείς να μιλήσει για αλλαγή σύνθεσης.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών, πέντε περιφέρειες κατέγραψαν ετήσια αύξηση του ποσοστού απασχόλησης μεγαλύτερη από τον εθνικό μέσο όρο (0,4 εκατοστιαίες μονάδες). Ξεχώρισαν η Κεντρική Μακεδονία με 1,9 εκατοστιαίες μονάδες αύξηση και η Στερεά Ελλάδα, αν και συνεχίζουν να υπολείπονται του εθνικού μέσου όρου (48% και

48,5%, αντίστοιχα, έναντι 49,1%). Αρνητικά ξεχώρισαν οι περιφέρειες του Νότιου Αιγαίου και των Ιονίων νήσων με μεγάλες συγκριτικά μειώσεις. Το αποτέλεσμα είναι να εξισωθεί το ποσοστό απασχόλησης με τον εθνικό μέσο όρο στην πρώτη περιφέρεια και να μειωθεί η θετική απόκλιση στη δεύτερη περίπτωση (51,2%). Η Κρήτη, αν και δεν παρουσίασε μεταβολή σε ετήσια βάση, συνεχίζει να έχει το υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης το 2026Q2 (55,6%), ενώ ακολουθούν η Αττική (51,6%) και το Νότιο Αιγαίο. Η ερμηνεία των έντονων ετήσιων μεταβολών στις κατεχοχόν τουριστικές περιφέρειες απαιτεί προσοχή, καθώς η απασχόληση στις περιοχές αυτές επηρεάζεται ιδιαίτερα από τη χρονική κατανομή της τουριστικής δραστηριότητας και από τη συγκυρία της περιόδου αναφοράς.

Απασχόληση: εκπαίδευση

Ένα τρίτο ερώτημα είναι το είδος των νέων θέσεων που δημιουργήθηκαν και κατά πόσο αυτές συμβαδίζουν με την προσφορά ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει η ελληνική οικονομία. Μελετώντας την εξέλιξη της απασχόλησης κατά επίπεδο εκπαίδευσης, είναι φανερό ότι υπάρχουν σημαντικές αποκλίσεις. Οι μεγαλύτερες σχετίζονται με τη δημιουργία ή καταστροφή θέσεων απασχόλησης. Σε ετήσια βάση, λοιπόν, οι περισσότερες νέες θέσεις καλύφθηκαν από απόφοιτους ανώτερης δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (83,7 χιλ.), την πολυπληθέστερη πληθυσμιακή ομάδα, και απόφοιτους πανεπιστημίου (24,4 χιλ.). Σε αντιδιαστολή, τη μεγαλύτερη υποχώρηση σημείωσαν οι απασχολούμενοι απόφοιτοι δημοτικού (54,4 χιλ.) και γυμνασίου (13,7 χιλ.). Με δεδομένη την αύξηση του μέσου εκπαιδευτικού επιπέδου, οι μειώσεις στους απασχολούμενους με λίγα χρόνια εκπαίδευσης είναι περίπου αναμενόμενη και ερμηνεύεται εύκολα από τη γήρανση του πληθυσμού. Η αύξηση των απασχολούμενων αποφοίτων λυκείου, από την άλλη, αντανakλά το είδος των νέων θέσεων που δημιουργεί η ελληνική οικονομία.

Ίσως οι πιο απαισιόδοξες εξελίξεις είναι ότι οι απασχολούμενοι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού τίτλου μειώθηκαν κατά 4,4 χιλ. (ή 1,2%), ενώ και οι απασχολούμενοι πτυχιούχοι ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης μειώθηκαν κατά 8,2 χιλ. (ή 1%). Μάλιστα, στη δεύτερη περίπτωση καταγράφηκε ετήσια μείωση και του πληθυσμού κατά 26,4 χιλ. Η ταυτόχρονη μείωση του πληθυσμού και της απασχόλησης στην κατηγορία αυτή ενδέχεται να συνδέεται με αυξημένες εκροές πληθυσμού· η ερμηνεία αυτή, ωστόσο, θα απαιτούσε επιβεβαίωση

3. Η περίοδος επιλέχθηκε έτσι ώστε να μην περιλαμβάνει τα χρόνια της πανδημίας.

από δημογραφικά και μεταναστευτικά δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση, είναι εξαιρετικά σημαντικό οι πιο εκπαιδευμένοι σε μια οικονομία να απασχολούνται, διότι σε αυτούς έχει επενδύσει περισσότερο η κοινωνία, ειδικά στο πλαίσιο ενός δημόσιου συστήματος εκπαίδευσης, ώστε να μην απαξιώνεται το ανθρώπινο κεφάλαιο που διαθέτουν και να μην δημιουργούνται κίνητρα φυγής. Η αύξηση της απασχόλησης των αποφοίτων πανεπιστημίου δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκην καλύτερη αντιστοίχιση εκπαίδευσης και θέσεων εργασίας, καθώς ένα μέρος των νέων θέσεων ενδέχεται να απαιτεί χαμηλότερα προσόντα από εκείνα που διαθέτουν οι εργαζόμενοι. Η Ελλάδα τυπικά χαρακτηρίζεται από υψηλά ποσοστά υπερεκπαίδευσης: το σχετικό ποσοστό για τους απόφοιτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης 25-34 ετών ήταν 39,5% το 2024 (ΕΕ27: 22%), σύμφωνα με το Cedefop⁴, με τους άνδρες να πλήττονται συχνότερα από τις γυναίκες. Επίσης, ο δείκτης αντιστοίχισης δεξιοτήτων το 2024 ήταν ο δεύτερος χειρότερος στην ΕΕ27⁵. Αντίθετα, η μείωση της απασχόλησης των κατόχων μεταπτυχιακών ή/και διδακτορικών σπουδών δύσκολα μπορεί να παρερμηνευτεί και πρέπει να προβληματίσει τους ασκούντες πολιτική.

Το αποτέλεσμα των εξελίξεων στην απασχόληση και τον πληθυσμό είναι μικρές μεταβολές στο ποσοστό απασχόλησης κατά εκπαιδευτική κατηγορία. Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού τίτλου συνέχισαν να εργάζονται συχνότερα από κάθε άλλη εκπαιδευτική ομάδα (82,7%), όμως η διαφορά από τον εθνικό μέσο όρο περιορίστηκε. Σε αντιδιαστολή, οι αρνητικές αποκλίσεις από τον εθνικό μέσο όρο διευρύνθηκαν για τις εκπαιδευτικές ομάδες ως και το γυμνάσιο. Οι μεταβολές στις υπόλοιπες κατηγορίες ήταν περιορισμένες, με τους πτυχιούχους πανεπιστημίου να ακολουθούν τον μέσο όρο πολύ στενά.

Ανεργία

Το γενικό ποσοστό ανεργίας διαμορφώθηκε σε 7,9% το 2026Q2 (Πίνακας 2.1.3). Αυτό αντιστοιχεί σε μείωση 0,7 εκατοστιαίων μονάδων σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2025. Σε απόλυτους αριθμούς, οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 32 χιλ. άτομα το τελευταίο έτος, πέφτοντας κάτω από τις 380 χιλ. το δεύτερο τρίμηνο του έτους⁶. Από την άλλη

πλευρά, ο σκληρός πυρήνας της ανεργίας, δηλαδή οι μακροχρόνια άνεργοι⁷, συρρικνώθηκε το τελευταίο έτος: από 57% των ανέργων το 2025Q2 σε 53,1% το 2026Q2. Ωστόσο, παραμένει πολύ υψηλός σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ27 που κινείται γύρω από το 30%.

Οι διαφοροποιήσεις μεταξύ πληθυσμιακών ομάδων που χαρακτηρίζουν την ελληνική αγορά εργασίας συνεχίζουν να υφίστανται. Οι άνδρες έχουν σταθερά καλύτερες πιθανότητες να βρουν εργασία: το ποσοστό ανεργίας ήταν 5,7% το 2026Q2, ενώ οι γυναίκες είχαν σχεδόν διπλάσιο ποσοστό (10,6%). Αντίστοιχα, είναι πιο δύσκολο για τους νέους 15-29 ετών να βρουν εργασία, με ποσοστό ανεργίας σχεδόν 15%. Παρά τη διεύρυνση κατά 0,4 εκατοστιαίες μονάδες το τελευταίο έτος, η ψαλίδα με τα άτομα άνω των 30 ετών έχει διαχρονικά περιοριστεί. Όσοι δεν έχουν ελληνική υπηκοότητα αντιμετώπιζαν χειρότερες προοπτικές απασχόλησης το δεύτερο τρίμηνο του έτους και ποσοστό ανεργίας 11,8% έναντι 7,9% όσων έχουν ελληνική υπηκοότητα. Η διαφορά είναι ιδιαίτερα αυξημένη μεταξύ των γυναικών με διαφορετική υπηκοότητα, καθώς φτάνει τις 9,4 εκατοστιαίες μονάδες (μόλις 1,2 εκατοστιαίες μονάδες στην περίπτωση των ανδρών) (βλ. Πίνακα 2.1.3).

Διαφοροποίηση εντοπίζεται και μεταξύ των περιφερειών, καθώς δεν επικράτησαν παντού πτωτικές τάσεις (Πίνακας 2.1.3). Ειδικότερα, η ανεργία έπεσε σε επτά από τις δεκατρείς περιφέρειες το τελευταίο έτος. Πρωτοστάτησαν οι περιφέρειες Ανατολική Μακεδονία & Θράκη, η Κεντρική Μακεδονία και η Στερεά Ελλάδα (2,4, 2,3 και 2,1 εκατοστιαίες μονάδες πώση αντίστοιχα). Ωστόσο, οι δύο πρώτες συνεχίζουν να αντιμετωπίζουν υψηλότερη ανεργία από τον εθνικό μέσο όρο. Σε αντιδιαστολή, οι προοπτικές απασχόλησης χειροτέρευσαν στα Ιόνια νησιά, τη Δυτική Ελλάδα, τη Θεσσαλία και το Νότιο Αιγαίο, με αυξήσεις που έφτασαν τις 4,7 και 4,2 εκατοστιαίες μονάδες αντίστοιχα στις δύο πρώτες και 3,3 εκατοστιαίες μονάδες στις δύο τελευταίες περιφέρειες. Με εξαίρεση το Νότιο Αιγαίο, στις υπόλοιπες περιφέρειες το ποσοστό ανεργίας ξεπερνά τον εθνικό μέσο όρο. Αντίθετα, η Θεσσαλία και η Δυτική Ελλάδα ήταν κάτω από τον εθνικό μέσο όρο το δεύτερο τρίμηνο του 2025.

Γενικά, η ανεργία μειώνεται όσο αυξάνεται το εκ-

4. Βλ. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/skills-intelligence/over-qualification-rate-tertiary-graduates?year=2024&country=EL#6>.

5. Βλ. <https://www.cedefop.europa.eu/en/tools/european-skills-index>. Ο δείκτης skills matching για την Ελλάδα το 2024 ήταν 20/100.

6. Ο αριθμός των ανέργων με βάση τη ΔΥΠΑ τον Ιούνιο του 2026 ήταν περίπου 672,3 χιλ. άτομα. Η απόκλιση οφείλεται σε διαφορετική μεθοδολογία.

7. Μακροχρόνια άνεργοι χαρακτηρίζονται τα άτομα που αναζητούν εργασία για περισσότερους από 12 μήνες.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.3 Ποσοστό ανεργίας για επιλεγμένες πληθυσμιακές ομάδες

	2026Q2	Δ(ετήσια) (εκατ. μον.)	2026Q2 Μερίδιο (%)
Σύνολο (15+)	7,9	-0,7	100,0
Άνδρες	5,7	-1,5	39,7
Γυναίκες	10,6	0,3	60,3
Νέοι 15-29	13,6	-0,4	28,6
Άτομα 30+	4,4	-0,7	71,4
Ελληνική υπηκοότητα (15+)	7,9	-0,7	98,7
Άνδρες	5,7	-1,6	39,7
Γυναίκες	10,5	0,3	60,3
Αλλοδαποί (15+)	11,8	4,7	1,3
Άνδρες	7,0	4,2	36,7
Γυναίκες	19,9	6,7	63,3
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	8,3	-2,4	5,4
Κεντρική Μακεδονία	9,4	-2,3	20,7
Δυτική Μακεδονία	12,7	-1,6	3,6
Ήπειρος	10,6	0,7	3,9
Θεσσαλία	8,2	3,3	6,6
Ιόνια Νησιά	13,4	4,7	3,4
Δυτική Ελλάδα	12,4	4,2	9,4
Στερεά Ελλάδα	6,3	-2,1	4,0
Αττική	6,6	-1,7	30,5
Πελοπόννησος	7,7	-1,3	5,0
Βόρειο Αιγαίο	5,4	-1,2	1,2
Νότιο Αιγαίο	7,1	3,3	2,8
Κρήτη	4,5	0,4	3,5
Διδακτορικό ή Μεταπτυχιακός τίτλος	4,3	0,1	4,2
Πτυχίο Ανωτάτων Σχολών	6,1	-1,2	15,6
Πτυχίο Ανώτ. Τεχν. Επαγγ. Εκπαίδευσης	8,6	0,4	20,4
Απολυτήριο Λυκείου	8,1	-1,3	40,1
Απολυτήριο Γυμνασίου	11,5	1,1	11,5
Δημοτικό ή λιγότερο	20,6	9,7	8,3

Πηγή: Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, ΕΛΣΤΑΤ, επεξεργασία ΚΕΠΕ.

παιδευτικό επίπεδο, με εξαίρεση τους αποφοίτους ανώτερης τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης, των οποίων το ποσοστό ανεργίας υπερβαίνει εκείνο των αποφοίτων λυκείου (Πίνακας 2.1.3). Οι κάτοχοι μεταπτυχιακού ή/και διδακτορικού τίτλου αντιμετώπιζαν ποσοστό ανεργίας 4,3% και οι πτυχιούχοι πανεπιστημίου 6,1%, αλλά πάντως χαμηλότερα από τον εθνικό μέσο όρο. Οι απόφοιτοι χαμηλότερων εκπαιδευτικών βαθμίδων βρίσκονται σε σαφώς δυσκολότερη θέση, ειδικά αυτοί με απολυτήριο δημοτικού ή λιγότερη εκπαίδευση. Η μείωση του αριθμού των ανέργων σε ετήσια βάση προήλθε πρωτίστως από

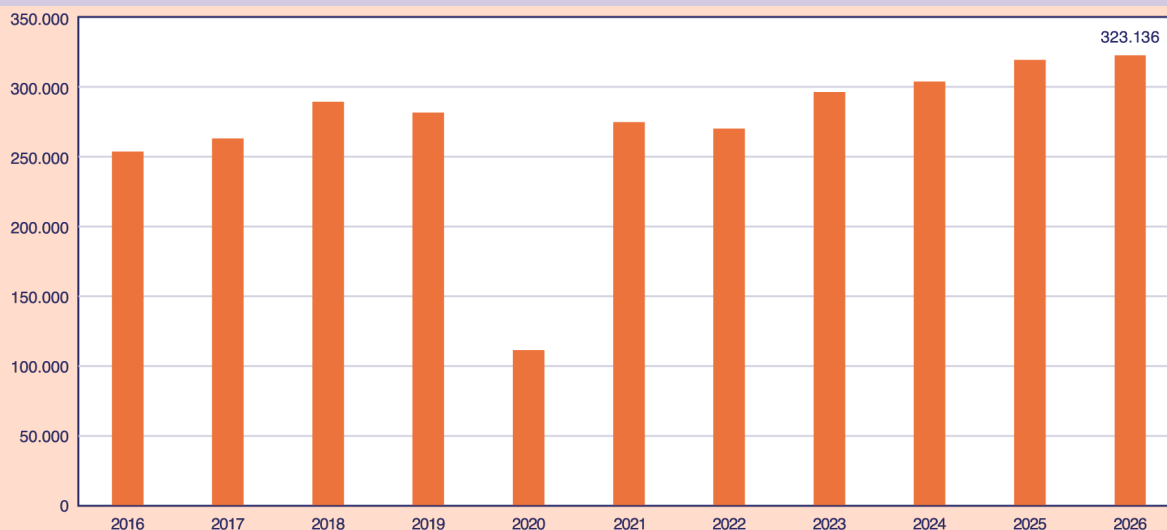
τη μείωση των άνεργων αποφοίτων λυκείου (17,7 χιλ.) και των πτυχιούχων πανεπιστημίου (11 χιλ.).

2.1.3. Μισθωτή απασχόληση

Τα δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού δείχνουν περαιτέρω αύξηση της μισθωτής απασχόλησης σε ετήσια βάση. Το δεύτερο τρίμηνο του έτους οι μισθωτοί αντιπροσώπευαν το 72,7% του συνόλου των απασχολούμενων φτάνοντας τα 3,21 εκατ., σχεδόν 28% αύξηση σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2001 και 0,6 εκατοστιαίες

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1.1

Καθαρές ροές μισθωτής απασχόλησης, Ιανουάριος-Ιούλιος

Πηγή: Εκθέσεις Πληροφοριακού Συστήματος ΕΡΓΑΝΗ, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, επεξεργασία ΚΕΠΕ.

μονάδες αύξηση του μεριδίου σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2025. Η αύξηση αυτή σημαίνει σύγκλιση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο (85,7% το 2026Q2), αν και η διαφορά είναι ακόμη ευρεία.

Κατά τη συγγραφή του παρόντος η τελευταία διαθέσιμη έκθεση του συστήματος ΕΡΓΑΝΗ αφορούσε τον μήνα Ιούλιο. Στο Διάγραμμα 2.1.1 παρουσιάζονται οι καθαρές ροές μισθωτής εργασίας το πρώτο επτάμηνο του έτους την περίοδο 2016-2026. Είναι φανερό ότι το τρέχον έτος οι καθαρές νέες θέσεις, δηλαδή το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων, ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο υψηλό, με περισσότερες από 323 χιλ. να προστίθενται τους πρώτους επτά μήνες, στοιχείο που δείχνει την ποσοτική δυναμική, αλλά όχι την ποιοτική της αγοράς εργασίας. Για το τελευταίο απαιτούνται πλουσιότερα δεδομένα. Οι μοναδικοί μήνες με αρνητικό ισοζύγιο ήταν ο Ιανουάριος και ο Ιούλιος, όπως συνηθίζεται τα τελευταία χρόνια λόγω εποχικότητας της οικονομικής δραστηριότητας.

Συνολικά υπογράφηκαν σχεδόν δύο εκατομμύρια νέες συμβάσεις, η πλειονότητα των οποίων (55,2%) αφορούσε προσλήψεις πλήρους απασχόλησης. Περίπου το ένα τρίτο αφορούσε συμβάσεις εργασίας μερικής απασχόλησης (35,4%) και λιγότερο από μία στις δέκα ήταν συμβάσεις εκ περιτροπής απασχόλησης (9,4%). Οι αναλογίες αυτές αφορούν τις καταγεγραμμένες προσλήψεις/νέες συμβάσεις και όχι την κατανομή των καθαρών νέων θέσεων, κα-

θώς οι τελευταίες προκύπτουν μετά την αφαίρεση των αποχωρήσεων. Αυξομειώσεις στη διάρκεια της περιόδου υπήρχαν μεταξύ των διαφορετικών τύπων συμβάσεων, αλλά εντοπίζονται κυρίως μεταξύ πλήρους και μερικής απασχόλησης. Το μερίδιο των συμβάσεων εκ περιτροπής απασχόλησης κυμάνθηκε από 7,9% τον Απρίλιο ως 11,1% τον Ιούλιο. Παράλληλα, καταγράφηκαν και μετατροπές συμβάσεων από πλήρους απασχόλησης σε ευέλικτες μορφές, ιδίως μερικής απασχόλησης. Τους πρώτους επτά μήνες το μερίδιο των μετατροπών σε μερικής απασχόλησης συμβάσεις έφτασε το 75,3% (από 70% ως 80% στο επτάμηνο), ενώ περίπου μία στις τέσσερις (24,1%) αφορούσε μετατροπές συμβάσεων πλήρους απασχόλησης σε συμβάσεις εκ περιτροπής απασχόλησης με τη σύμφωνη γνώμη του εργαζόμενου.

Σε κάθε περίπτωση, η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού δείχνει σταθερή πτωτική πορεία της μερικής απασχόλησης: το 2026Q2 πλησίασε το 5%, περίπου μισή εκατοστιαία μονάδα χαμηλότερα σε σύγκριση με το 2025Q2, κάτι που ισοδυναμεί με περίπου 24 χιλ. λιγότερους μερικώς απασχολούμενους. Επιπλέον, θετική εξέλιξη είναι η περαιτέρω μείωση των μερικώς απασχολούμενων που δηλώνουν ότι δεν βρήκαν εργασία πλήρους απασχόλησης σε 32% έναντι 34,7% το 2025Q2. Η διαφορά αυτή αντιστοιχεί σε 14,5 χιλ. λιγότερα άτομα.

2.1.4. Κενές θέσεις εργασίας

Οι κενές θέσεις εργασίας το δεύτερο τρίμηνο του 2026 έφτασαν περίπου τις 46,4 χιλ., σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Σε ετήσια βάση καταγράφηκε αύξηση 19,4%, η οποία αντιστοιχεί σε 7,5 χιλ. περισσότερες κενές θέσεις σε σύγκριση με το 2025Q2. Πάνω από 10 χιλ. αυξήθηκαν οι κενές θέσεις στον κλάδο *Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης*, δηλαδή στον τουρισμό, και ακολούθησαν οι κλάδοι *Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία* και *Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση* με ετήσιες αυξήσεις που ξεπέρασαν τις 1.000 νέες κενές θέσεις. Οι περισσότερες κενές θέσεις καταγράφηκαν το 2026Q2 στον κλάδο του τουρισμού (15 χιλ.), ο οποίος παραδοσιακά κυριαρχεί το δεύτερο τρίμηνο, στον κλάδο *Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση* (6,1 χιλ.) και στον κλάδο *Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών* (5,4 χιλ.).

Σε σύγκριση με την ΕΕ27, η χώρα μας ήταν σε καλύτερη κατάσταση το τελευταίο τρίμηνο του 2025⁸ με γνώμονα το ποσοστό κενών θέσεων, τόσο στους κλάδους της βιομηχανίας, των κατασκευών και των υπηρεσιών (1,3% έναντι 2,0% στην ΕΕ27), όσο και στους κλάδους που συνιστούν την επιχειρηματική οικονομία (1,1% έναντι 2,1% στην ΕΕ27). Ακόμη και σε κλάδους με ποσοστό κενών θέσεων πάνω από τον μέσο όρο, όπως οι *Κατασκευές*, η χώρα είχε χαμηλότερο ποσοστό κενών θέσεων το 2025δ (2,3% έναντι 2,9% στην ΕΕ27). Σημειώνεται ότι η ανάλυση αυτή βασίζεται σε επίσημα στοιχεία που συγκεντρώνει η ΕΛΣΤΑΤ, τα οποία συχνά αποκλίνουν από εκείνα που δίνουν φορείς και ενώσεις εργοδοτών, αλλά και από τη γενικότερη αίσθηση που υπάρχει στον δημόσιο διάλογο. Για παράδειγμα, στον τουρισμό φέτος υπήρχαν εκτιμήσεις για περίπου 36 χιλ. κενές θέσεις στα ξενοδοχεία, ενώ ακόμη 45 χιλ. ως 54 χιλ. κενές θέσεις υπολογίζονταν στον χώρο της εστίασης και λοιπών υπηρεσιών⁹.

2.1.5. Καθαρό διαθέσιμο εισόδημα

Η βασική πηγή εισοδήματος για την πλειονότητα του πληθυσμού είναι οι αποδοχές από μισθωτή εργασία. Άλλες μορφές, όπως εισόδημα από ενοίκια, μερίσματα, συντάξεις ή επιχειρηματική δραστηριότητα, είναι λιγότερο συχνές και αντιπροσωπεύουν

μόνο ένα μικρό μέρος του συνολικού εισοδήματος. Από το ακαθάριστο εισόδημα που εισπράττει ένα άτομο, ένα τμήμα αυτού επιστρέφει στο κράτος με τη μορφή φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, ή αφαιρείται λόγω υποχρεώσεων, όπως οι μεταβιβάσεις μεταξύ νοικοκυριών.

Το Διάγραμμα 2.1.2 παρουσιάζει το διάμεσο καθαρό διαθέσιμο εισόδημα σε ισοδύναμα αγοραστικής δύναμης (PPS). Το μέγεθος αυτό επιτρέπει την άμεση σύγκριση μεταξύ χωρών, καθώς αφενός λαμβάνει υπόψη την επίδραση των φόρων και των εισφορών, και αφετέρου εξουδετερώνει τις διαφορές στο κόστος διαβίωσης (επίπεδο τιμών) μεταξύ των κρατών. Με βάση αυτό, λοιπόν, η Ελλάδα το 2025¹⁰ βρισκόταν στην τρίτη χειρότερη θέση, πίσω μόνο από την Βουλγαρία και την Ουγγαρία, με καθαρό διαθέσιμο εισόδημα ίσο με 13.612 μονάδες PPS, όταν το μέσο ευρωπαϊκό άγγιζε τις 24.000 μονάδες PPS. Συγκριτικά, σημειώνεται ότι το 2009 δέκα χώρες είχαν χαμηλότερο εισόδημα από την Ελλάδα έναντι μόλις δύο χωρών το 2025. Αυτό σημαίνει ότι οι συγκεκριμένες χώρες πέτυχαν ταχύτερους ρυθμούς σύγκλισης από την Ελλάδα.

Ο Πίνακας 2.1.4 εστιάζει στις ακαθάριστες αποδοχές των μισθωτών, δηλαδή προ φόρων και ασφαλιστικών εισφορών, χρησιμοποιώντας δεδομένα από τον ΕΦΚΑ. Κατά τη συγγραφή του παρόντος, τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία αφορούσαν τον Μάρτιο του 2026, οπότε για την εξέλιξη της εποχικότητας χρησιμοποιείται ο ίδιος μήνας αναφοράς για τα έτη 2009 και 2019. Εκτός από τις ονομαστικές αποδοχές (ονομ.), ο πίνακας υπολογίζει και τις πραγματικές (πραγμ.), ώστε να αφαιρεθεί η επίδραση του πληθωρισμού, δηλαδή της ανόδου των τιμών. Οι δύο τελευταίες στήλες του πίνακα υπολογίζουν τις μεταβολές στις αποδοχές μεταξύ των ετών και είναι αποκαλυπτικές. Την περίοδο 2019-2026 οι ακαθάριστες αποδοχές των μισθωτών αυξήθηκαν κατά 5,6% για το σύνολο των μισθωτών. Εφόσον πρόκειται για πραγματικές αποδοχές, η αγοραστική δύναμη αυξήθηκε αντίστοιχα. Ωστόσο, υπάρχει διαφοροποίηση μεταξύ μισθωτών πλήρους και μερικής απασχόλησης, καθώς οι αποδοχές των πρώτων μειώθηκαν κατά 3,4% κατά την περίοδο 2019-2026, ενώ των δεύτερων αυξήθηκαν κατά 12,5%. Άρα, η αγοραστική δύναμη των μισθωτών πλήρους απασχόλησης, που αποτελούν περίπου τα τρία τέταρτα των μισθωτών, μειώθηκε τα τελευταία επτά έτη. Αν συγκρίνει κανείς το 2026 με το 2009, δηλαδή με την προ της

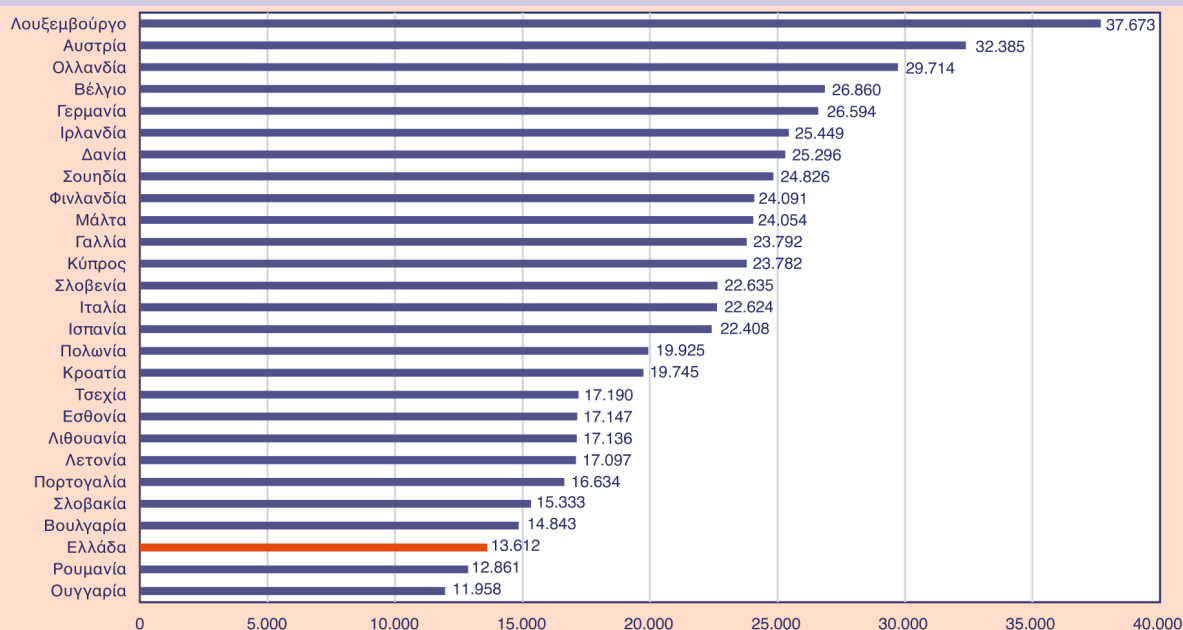
8. Κατά τη συγγραφή του παρόντος, τα στοιχεία για τις κενές θέσεις ήταν διαθέσιμα ως το τελευταίο τρίμηνο του 2025.

9. Βλ. <https://www.ertnews.gr/eidiseis/80-000-kenes-theseis-se-tourismo-kai-estiasi-kaine-ti-sezon/>.

10. Στην πραγματικότητα το εισόδημα του 2025 αναφέρεται στο 2024. Αντίστοιχα, το έτος 2009 αναφέρεται σε εισοδήματα του 2008.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1.2

Διάμεσο καθαρό διαθέσιμο εισόδημα σε PPS, 2025

Πηγή: Eurostat (ilc_di03), επεξεργασία ΚΕΠΕ.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1.4 Μέσες ακαθάριστες τακτικές αποδοχές του μήνα Μαρτίου

	2009		2019		2026		2009-2026	2019-2026
	ονομ. (€)	ονομ. (€)	πραγμ. (€)	ονομ. (€)	πραγμ. (€)	πραγμ. (%)	πραγμ. (%)	
Πλήρους απασχόλησης	1.378,99	1.200,29	1.141,29	1.397,49	1.102,21	-20,1	-3,4	
Μερικής απασχόλησης	539,54	408,83	388,73	554,42	437,27	-19,0	12,5	
Σύνολο	1.233,62	968,88	921,25	1.233,96	973,23	-21,1	5,6	

Πηγή: ΕΦΚΑ, επεξεργασία ΚΕΠΕ.

Σημείωση: Για τον υπολογισμό των πραγματικών τιμών (σε όρους 2009) χρησιμοποιήθηκε ο Εναρμονισμένος Δείκτης Τιμών Καταναλωτή (Εν. ΔΤΚ) της Eurostat.

κρίσης περίοδο, τότε οι μεταβολές της αγοραστικής δύναμης είναι αρνητικές για όλες τις κατηγορίες των μισθωτών. Αυτό σημαίνει ότι η πρόοδος που επιτεύχθηκε, τουλάχιστον για τους μισθωτούς μερικής απασχόλησης, δεν ήταν αρκετή για να αντιστρέψει τις αρνητικές συνέπειες της κρίσης.

Συμπερασματικά, η αγοραστική δύναμη στην Ελλάδα παραμένει χαμηλή: η περιορισμένη βελτίωση των τελευταίων ετών δεν έχει ούτε μειώσει ουσιαστικά το χάσμα με την Ευρώπη ούτε αποκαταστήσει τις απώλειες των μισθωτών σε σχέση με την

προ της κρίσης περίοδο. Η συνύπαρξη αυξημένων κενών θέσεων σε ορισμένους κλάδους και υποχώρησης των πραγματικών αμοιβών, ιδίως στην πλήρη απασχόληση, ενδέχεται να συνδέεται με την ασθενέστερη διαπραγματευτική ισχύ των εργαζομένων, την υποδηλωμένη εργασία, την άνιση κατανομή των μισθολογικών αυξήσεων και τη μειωμένη ελκυστικότητα των προσφερόμενων θέσεων υπό συνθήκες αυξημένου κόστους διαβίωσης.